

РІЗНИЙ СТУПІНЬ ЗРІДЖУВАННЯ І СОРТИМЕНТНА СТРУКТУРА ДЕРЕВОСТАНУ

Наведено результати взаємозв'язку між різними ступенями зріджування і сортиментною структурою деревостану.

Ключові слова: деревостан, пробна площа, ступінь зріджування, сортиментна структура.

*N.A. Samoylova; T.A. Panasyk – Vinnitsa Forest Research
Station of UkrNDILHA*

The different level of the cutting-bak and sorting structure of the arborescent condition

There are some results, as indicated below, of some interrelations between different levels of the cutting-bak and sorting structure of the arborescent condition.

На характер лісовирощування значно впливають інтенсивність доглядових рубань за створюваними насадженнями і застосування технологій. Ступінь інтенсивності доглядових рубань має важливе лісівниче значення. При недостатній їхній інтенсивності лісівничі та економічні цілі догляду не досягаються, а при надмірній – знижується продуктивність деревостанів. Тому при плануванні інтенсивності доглядових рубань необхідно дотримувати встановлені правила та інструктивні вказівки.

Необхідною умовою планування інтенсивності доглядових рубань є забезпечення максимального запасу деревини відповідної сортиментної структури у віці головної рубки. У зв'язку з цим, проектування розміру вибірки деревини під час таких рубань виправдовується, але з урахуванням стану насаджень, їхнього складу, віку чи повноти природного відбору, відображеного в місцевих таблицях ходу росту. У визначених умовах, що відповідні лісівничим вимогам, змінам характеру вирощування насаджень, технології проведення рубок та інтенсифікації виробництва цей показник може коректуватися. Показники доглядових рубань визначаються за видами догляду, породному складу насаджень і типами лісу. Повторюваність їхнього проведення встановлюється за природними зонами, видами догляду, породами, технологічним варіантам.

Науково обґрунтоване встановлення товарно-сортиментної структури запасу деревини дає змогу підвищити рівень ефективності відтворення лісових ресурсів і пов'язати ці процеси з обсягами споживання деревини в перспективі.

Даємо оцінку товарної та сортиментної структури очікуваного експлуатаційного запасу лісових насаджень. Для сортиментації його використовуємо різні нормативно-довідкові матеріали (таблиці розрядів висот, розподілу стовбурів за ступенями товщини, сортиментні таблиці), а також дані про сортність деревини, обсяги виходу сучків, зеленої маси та інші показники не передбачені діючими таксаційними таблицями.

Сортиментація експлуатаційного запасу насаджень проводиться за породами на бонітетній і типологічній основах. При цьому можливі обсяги сор-

тиментів встановлюються на рівні досягнутих показників з урахуванням тенденції зміни характеру споживання деревини в перспективі. Визначаємо також обсяги виробництва деревини спеціального призначення (спецсортименти), що користуються підвищеним попитом, даємо оцінку деревини, що заготовлюється від доглядових рубань та інших лісогосподарських рубань.

Доглядові рубання у лісі є одним із необхідних заходів, спрямованих на вирощування високопродуктивних лісових насаджень.

Результати, які викладені у статті, були отримані на стаціонарі – постійній пробній площі по рубкам догляду за лісом ІВ-1960. Дослідження проведені у дубових насадженнях Якушинецького лісництва Вінницького ДЛМГ, створених у 1947 році на сірих лісових ґрунтах в умовах свіжої грабової діброви.

Постійну пробну площу за доглядовими рубаннями у лісі закладено в 1960 році за принципом відмінності між секціями у ступенях зріджування: "Б" – слабка; "В" – середня; "Г" – сильна; "Д" – дуже сильна; "А" – контроль (протягом усіх спостережень вирубувались тільки сухі дерева дуба). Площа секції – 0,55 га.

Із вивченням товарної та сортиментної структури у всіх секціях встановлено (табл. 1-2), що найбільший вихід крупної деревини в відсотковому відношенні до запасу спостерігається у секціях з середньою та сильною інтенсивністю зріджування ("В" – 20,1 %, "Г" – 17,4 %). Процент середньої деревини до запасу найбільший у секції "Д" (69,9 %), а найменший у секції "В" (60,4 %). Дрібної деревини найбільше у секції "Б" (10,4 %).

Табл. 1. Розподіл запасів деревини дуба звичайного (*Quercus robur* L.) за категоріями крупності у секціях з різною інтенсивністю зріджування

Категорія крупності	Секція "А"		Секція "Б"		Секція "В"		Секція "Г"		Секція "Д"	
	запас, м ³	%	запас, м ³	%	запас, м ³	%	запас, м ³	%	запас, м ³	%
Крупна	1,0	3,6	34,0	12,0	48,3	20,1	35,2	17,4	30,6	14,9
Середня	17,3	63,3	190,5	67,4	144,8	60,4	131,7	65,4	143,1	69,9
Дрібна	5,9	21,4	29,4	10,4	21,5	8,9	14,1	7,0	9,5	4,6
Всього	24,2	88,5	253,9	89,8	214,6	89,4	181,0	89,9	183,2	89,4
Дрова	3,1	11,5	28,5	10,2	25,0	10,6	20,3	10,2	21,3	10,6
Разом	27,3	100,0	282,4	100,0	239,6	100,0	201,3	100,0	204,5	100,0

Табл. 2. Максимальний вихід сортиментів з ділових стовбурів дуба звичайного (*Quercus robur* L.) у секціях з різною інтенсивністю зріджування

Назва сортиментів	Секція "А"		Секція "Б"		Секція "В"		Секція "Г"		Секція "Д"	
	м ³	%	м ³	%	м ³	%	м ³	%	м ³	%
Пиловник	13,4	54,3	170,2	65,7	134,1	60,8	122,5	66,3	135,6	72,2
Фанерний кряж	-	-	13,5	5,2	23,6	10,7	16,9	9,1	9,5	5,1
Клеповий кряж	0,1	0,4	1,4	0,5	1,5	0,7	1,2	0,6	1,5	0,8
Будівельний ліс	5,1	20,6	19,7	7,6	16,2	7,3	7,6	4,1	4,7	2,5
Сировина технологічна	5,3	21,5	46,5	18,0	38,9	17,6	31,5	17,0	31,5	16,8
Дрова	0,8	3,2	7,7	3,0	6,3	3,0	5,1	2,9	4,9	2,6
Разом	24,7	100,0	259,0	100,0	220,6	100,0	184,8	100,0	187,7	100,0

Вивчення розподілу ділової деревини за найціннішими промисловими сортами показало, що пиловник в відсотковому відношенні до запасу найбільший у секції "Д" (72,2 %). Фанерний кряж найбільший у секціях "В", "Г" (середня і сильна інтенсивність зрідження). Сортимент – будівельний ліс становить у секції "Б" – 7,6 %, "В" – 7,3 %, "Д" – 4,1 %. Частка дров на всіх секціях майже однаковий і дорівнює 3 %.

Висновки

1. Для отримання найкращого результату у сортиментному відношенні доцільно проводити рубання середньої інтенсивності дубової частини насадження. Науково-обґрунтоване визначення товарно-сортиментної структури запасу деревини дає змогу підвищувати рівень ефективності відтворення лісових ресурсів.
2. При слабкій інтенсивності зріджування народне господарство отримує в основному дров'яну деревину, а період повторюваності рубань буде найменшим.

Література

1. Атрохин В.Г. Совершенствование способов рубок// Лесное хоз-во. – 1977, № 2.
2. Брежнев В.М. Підвищення інтенсифікації лісовирощування// Ліс. гос-во, ліс, папери та деревообробна пром. – 1987, № 2.
3. Изюмский П.П. Рубки ухода в дубовых молодняках// Лесное хоз-во. – 1980, № 4.
4. Попов В.В. Формирование широколиственных насаждений и рубки ухода: Тула, 1948.

УДК 630*232.322.44

Аспір. С.В. Яценко¹ – УкрНДЛГА, м. Харків

РІСТ КУЛЬТУР ДУБА ЗВИЧАЙНОГО, СТВОРЕНИХ ІЗ СІЯНЦІВ, ЯКІ БУЛИ ВИРОЩЕНІ ЗІ ЗАСТОСУВАННЯМ ДЕФЕКАТУ ТА ПЕРЕГНОЮ

Вирощування сіянців дуба звичайного зі застосуванням меліорантів, дефекату та перегною, сприяло більш високій їх приживлюваності і росту в культурах.

Aspir. S.V. Jatsenko – URIFFM

Growth of cultures of pedunculated oak crated from seedlings brought up with application defecate and humus

Cultivation seedlings of an pedunculated oak with application melioration, defecate and humus promoted higher adaptation and growth in cultures.

У розсадниках, призначених для вирощування садивного матеріалу дуба та ін. листяних порід у межах лівобережного Лісостепу, ґрунтовий покрив представлений найчастіше чорноземами, сірими ґрунтами різних підтипів і видів. Дослідженнями, проведеними В.Ф. Івановим [1] на темно-сірих лісових ґрунтах Харківської і Сумської областей, встановлено, що основною причиною незадовільних агрономічних властивостей і відповідно невисокого рівня ефективної родючості цих ґрунтів при вирощуванні сільськогосподарсь-

¹ Наук. керівник: канд. с.-г. наук М.М. Ведмідь – УкрНДЛГА, м. Харків